Ýetginjekleriń akyl ýetiriştutumlarynyň aýratynlygy

Çagalyk döwründen ululyk dőwre geçiş bu dőwrüń esasy düzümini we ýőrite tapawutlyklaryny düzýän –fiziki (beden), akyl, ahlak, sosial. Hemme ugurlary boýunça hil taýdan täze dőreýişler, bedeniń üýtgedilip gurulmagynyń, özlerini ańlamagynyń, ulular we őz deń-duşlary bilen saklaýan gatnaşyklarynyń olar bilen őzara gatnaşyklarynyń sosial usullary, gyzyklanmalary, akyl we okuw işiniń, ahlak-etiki ýagdaýlarynyń, özlerini alyp baryşynyń we gatnaşyklarynyń görnüşiniń netijesi esasynda ululyk bölekleri ýüze çykyp başlaýar.

Ýetginjegiń şahsyýetiniń ösüşiniń ilkinji ýagdaýy onuń uly hususy sosial işjeňligi bolup, ol ulular, deń-duşlary we őz-őzi bilen bolan gatnaşygyń nusgalaryny we gymmatlyklaryny őzleşdirmeklige gőnükdirilýär. Bu ýagdaý köp şertlere bagly we tekiz geçmeýär. Şeýle bolansoń çagalyk" we "ululyk" beýleki tarapdan bolsa-onda ululara degişli bolan ösüşiń hemme derejeleri pasport ýaşynyń ýagdaýlary kesgitlenýär. Bu häzirki zaman mekdep okuwçysynda 2 hili ýagdaýy:
ululyk őüşi togtadyjy (çagalaryń dińe okuw bilen meşgullanyp, beýleki jogapkärçiliklerden ata-eneleriň azat etmekligi) has ulaldyjy ýagdaýlar (dürli habarlaryń uly akymy, fiziki őüşiń akselerasiýasy we jynsy ýetişik, ata-eneleriň kőpüsinde wagtlarynyń çäkli bolmagy –bularyń netijesi çagalaryń irki özbaşdaklyga getirmegi).

Şeýle dürli şertlere seredilmeli, mysal üçin: 7 synp oglanynda -ýüz keşbiwe gyzyklanmasy çaganyńky ýalyýa-da has iri, ulularyń durmuşyna gőnükdirilen, käbirleri "intellektuallar" durnukly gyzyklanmalary bilen, käbirleri okuw derslerini hem őzlesdirip bilmeýärler we ş.m.

Ýetginjekleriń ösüşiniń umumy ugry dürli bolup bilýär we her bir ugruňköp wariantlary bolýar, mysal üçin: bir "intellektual" kitaplar we bilim-durmuşyń esasy zat, beýleki zatlarda ol "cagajyk", beýleki őrän gowy "intellektual", öýünde okaýar, elektronika blen gyzyklanýar, mekdepde bolsa işsiz geçirýär, ýa-da moda görä gümra bolýar, dińe ulular bilen gatnaşyk saklamaga ymtylýar. Bu 3 wariantda bir parametri boýunça ululyga ösüş dürli-dürli bolup geçýär we düzümi boýunça dürli durmuş gymmatlyklary kemala gelýär.

Aýjeren BAÝRAMOWA
Döwletmämmet Azady adyndaky
Türkmen milli dünýä dilleri
institutynyň talyby

Все права защищены

save pdf date >>> 23.11.2024